

Lies DAENEN

Kunstenares en directeur SPES-forum

Een lam in een verlaten hal maakt deel uit van een reeks schilderijen met als titel *Lost*. Niet moeilijk, mooi en toch dieper gelaagd. Kunstenaress Lies DAENEN (47) ziet er zichzelf in en de nostalgie naar een kinderlijk geloof, dat ze wil koesteren tegen beter weten in. Voor de directeur van SPES, organisator van de Maand van de Spiritualiteit, gaat spiritualiteit over verantwoordelijkheid.

‘Allerkleinste bijna niets kan soms alles zijn’

Lieve WOUTERS

Tussen een lezing over kunst en bezieling tijdens de Inspiratiedagen La Verna en een lezing over de soefimysticus en dichter RUMI door, opent Lies DAENEN haar jongste tentoonstelling in Leuven. Ze was al veertig toen ze eindelijk toegaf aan de innerlijke drang om te schilderen. Sindsdien gaat de filosofe ook als kunstenaress door het leven. Kunst en geloof lopen als een rode draad door haar bestaan.

– *Wat kan een volwassene nog hebben aan het geloof uit zijn kindertijd? Wordt dat niet doorgeprikt als zeemzoet of al te eenvoudig?*

We woonden in Tongeren, vlak bij de basiliek, die zeker in die tijd voor veel mensen nog echt een ankerpunt was. Als kleuter liep ik er 's ochtends vaak met enkele vriendinnetjes binnen. Als de deken niet zelf de mis deed, kwam hij naast ons zitten en een woordje uitleg geven. Ook de zevenjaarlijkse Kroningsfeesten gingen nooit voorbij zonder dat ik meezong in een of ander koor in de processie. Het gevoel van geborgenheid en verbondenheid dat ik aldus meekreeg, is altijd vanzelfsprekend gebleven.

„Zoals religies voorheen de waarheid opeisten, zo zouden ze vandaag inspiratie moeten bieden”

Ik merk dat veel mensen goede herinneringen bewaren aan dat geloof uit hun kindertijd. Vaak hebben ze echter de neiging dat te onderdrukken omdat het niet meer van betekenis zou zijn. In plaats daarvan dolen ze op spiritueel vlak rond. Met de tentoonstelling *Looking for the Soul* wil ik mensen aansporen om die kinderlijke herinnering toe te laten.

– *Niettemin bent u dat kinderlijke geloof ontgroeid. Hoe ging dat?*

Al heel vroeg begon ik toch vragen te stellen bij het opeisen van de waarheid door de godsdienst, bij de nadruk op gehoorzaamheid en allerlei regels. Die twijfel was voor mij de aanleiding om filosofie te gaan studeren. Ook omdat ik van mijn vader niet voor een kunstrichting mocht kiezen. Zelf had hij aan Sint-Lucas in Luik leren schilderen, maar hij was fotograaf geworden. Hij wist hoe moeilijk het was

om als kunstenaar aan de bak te komen.

Het geloof had mijn wereldbeeld bepaald. Ik had er behoefte aan om dat in een breder kader te plaatsen en wilde begrijpen hoe het kon dat anderen niet in God geloofden. Ik meende dat de filosofie me dichterbij de wijsheid zou brengen, maar hoewel ze me veel leerde, had ik me daarin vergist. De studie was me te theoretisch, niet iets voor het hart en de buik. Levenswijsheid heeft in mijn ogen te maken met relaties, met een manier van leven. Daar kon geen filosofisch systeem me veel over vertellen.

– *Wat blijft van het geloof voor u overeind?*

Een van de grote waarden van ons christelijke geloof blijft voor mij dat Jezus ons een weg heeft getoond om die relatie met God aan te gaan, hoewel Hij tegelijk onpersoonlijk, onvatbaar, louter mysterie is. En dat die weg niet voert langs uiterlijk vertoon, maar langs de of het meest kwetsbare. Pas als we alles durven loslaten wat belangrijk lijkt en ons laten raken door het kleine, ook in onszelf, komen we in contact met het meest wezenlijke. Het allerkleinste, het 'bijna niets' kan soms alles zijn.

Als ik schilder, ben ik op zoek naar het kwetsbare en de schoonheid daarvan. Dat was ook wat me dreef toen ik voor Cera werkte. Mijn taak was om projecten te selecteren die we dan ondersteunden en begeleidden bij de lancering. Ik begeleidde er onder meer projecten over armoede. Wat me bij mensen in armoede het meest trof, was hun menselijkheid, die net door hun kwetsbaarheid veel sneller aan de oppervlakte kwam. Ligt die anders niet vaak bedolven onder ego en bezit? Tegelijk maakte het me boos dat uitgerekend die mensen niet gezien worden.

– *Een van die projecten die u mee begeleidde, was het SPES-forum.*

Dat project sprak me persoonlijk sterk aan. SPES is ontstaan als een netwerk van voornamelijk academici die spiritualiteit

Pas op haar veertigste begon Lies Daenen te schilderen. © Mine Dalemans

meer aan bod wilden laten komen in de economie en in het dagelijkse leven. Intussen is het uitgegroeid tot een organisatie die activiteiten lanceert zoals de Maand van de Spiritualiteit. Die vond in oktober voor de derde maal plaats en bereikt mensen van allerlei gezindten. Thema dit jaar was *Durf kiezen*, een maatschappelijke uitdaging waar alle levensbeschouwingen zinvolle dingen over kunnen zeggen. Ik werd directeur van de organisatie in april en werk er anderhalve dag per week freelance voor. Voor de rest wijd ik me aan de kunst.

– *Ziet u een evolutie in de manier waarop de samenleving omgaat met spiritualiteit?*

De neiging bestaat om spiritualiteit als iets puur persoonlijks te zien. De nadruk ligt dan op persoonlijke groei, op positief denken. Initiatieven voor dergelijke 'geestelijke wellness' schieten als paddenstoelen uit de grond en er is ook veel nood aan.

Voor mij heeft spiritualiteit echter altijd te maken met verbondenheid en verantwoordelijkheid. Met SPES willen we inspiratie bieden om anders in het leven te staan, geëngageerd in de samenleving. Onze visie sluit aan bij het personalisme.

Zoals religies voorheen de waarheid opeisten, zo zouden ze vandaag inspiratie moeten bieden. Nogal wat mensen die zich voorheen bestempelden als christen vinden tegenwoordig antwoorden in het boeddhisme. Wie zich daar diep genoeg in waagt, komt vaak ook terug bij zijn eigen christelijke wortels. De dialoog brengt ons dichterbij de waarheid.

In 't Rood Huys in Leuven (Parijsstraat 62) kunt u nog tot 11 januari de tentoonstelling *Looking for the Soul* bezoeken. Meer info op www.liesdaenen.be. Meer info over SPES vindt u op www.spesforum.be.